

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач
кафедри

_____ О.В.Мартиненко
“ ____ ” _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти

ГАРМОНІЯ ТА АНАЛІЗ МУЗИЧНИХ ТВОРІВ

Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта
(музичне мистецтво та англійська мова)»
Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Бердянськ, 2021

Робоча програма з дисципліни «Гармонія та аналіз музичних творів» для здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Освітньо-професійної програми «Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)»

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент П.Б.Косенко

Робочу програму погоджено проектною групою освітньої програми «Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)» та схвалено на засіданні кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

від “___” _____ 2021 року (протокол №)

Завідувач кафедри теорії та методики навчання
мистецьких дисциплін

(підпис)

(Мартиненко О.В.)
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Бурназова В.В.)
(прізвище та ініціали)

© БДПУ, 2021 рік

© Косенко П.Б., 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність <u>014 Середня освіта (Музичне мистецтво)</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: <u>Середня освіта (музичне мистецтво та англійська мова)</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 8		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
Мова навчання: українська		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	8
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8
		Самостійна робота	
		80 год.	104
Вид контролю:			
		залік.	залік.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – ауд. 33% : сам. 67%

для заочної форми навчання – ауд. 13% : сам. 87%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – вивчення закономірностей звуковисотної організації музики, засвоєння принципів об'єднання звуків у акорди та ладо-функціональних норм їх взаємодії; набуття знань умінь і навичок, необхідних для формотворчого аналізу музичних творів; інтелектуальний та творчий розвиток особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення з теоретичними основами гармонії, як науки про співзвуччя та їх взаємодію;
- оволодіння технікою поєднання акордів та гармонізації мелодії в межах класичного гомофонного чотириголосся;
- набуття теоретичних знань і практичних умінь, необхідних для формотворчого аналізу музичних творів;
- виховання художнього смаку, почуття стилю, формування об'єктивних критеріїв оцінювання явищ музичної культури, розвиток творчих здібностей студентів.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність до навчання, самонавчання й опанування сучасних знань, необхідних для організації ефективної діяльності у професійній сфері; пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 6. Здатність до особистісного і професійного самовизначення, самоствердження й самореалізації; толерантного ставлення до всіх суб'єктів педагогічної взаємодії.
	ЗК 7. Здатність до організації партнерсько-лідерських стосунків, створення команди однодумців, ухвалення ефективних рішень у стандартних та невизначених умовах та готовність брати відповідальність за результати спільної діяльності.
	ЗК 8. Здатність діяти на основі принципів і норм педагогічної етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й здобувачами освіти на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Здатність систематично застосовувати набуті теоретичні і методичні знання, критично аналізувати концептуальні історичні, філософські, психолого-педагогічні, музично-теоретичні, вокальні, диригентсько-хорові, інструментальні принципи, методи і технології з урахуванням англійського контексту.
	ФК 10. Здатність шляхом самостійного навчання

	освоїти нові області, використовуючи здобуті психолого-педагогічні, музично-теоретичні, методичні, англійські знання, вокальні, диригентсько-хорові, інструментальні навички для продовження навчання із значним ступенем автономії.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 2. Генерувати базові знання та розуміння основ музичного мистецтва, інших видів мистецтв, англійської мови у професійній діяльності.	
ПРН 7. Демонструвати знання спеціальної музичної термінології англійською мовою та навички сольфеджування, читання музичного матеріалу з аркуша, акомпанування, імпровізування, транспонування музичних творів.	
ПРН 8. Застосовувати знання на сучасному рівні з музичного мистецтва, суміжних мистецтв (вокального, інструментального, образотворчого, хореографічного та ін.) та англійської мови з метою розуміння міждисциплінарних зв'язків між ними для подальшої їх інтеграції в освітньому процесі.	
ПРН 9. Класифікувати, співвідносити, критично аналізувати й оцінювати відкриті джерела інформації державною і англійською мовами для проведення освітньої діяльності та наукового пошуку.	
ПРН 13. Створювати в освітньому середовищі партнерсько-лідерські стосунки в командах однодумців, дискутувати, експериментувати, аргументувати, підсумовувати, ухвалювати ефективні рішення у стандартних і невизначених умовах, брати відповідальність за результати спільної діяльності.	
ПРН 14. Планувати, організовувати, здійснювати, підводити підсумки самостійної роботи, уміти отримувати результат у визначений deadline з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.	

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль «Гармонія»

Змістовий модуль 1. Тризвуки головних ступенів

Тема 1. Гармонія як навчальна дисципліна. Функціональна система головних тризвуків.

Тема 2. Гармонізація мелодії та баса тризвуками головних ступенів. Переміщення тризвуків зі зміною розташування.

Змістовий модуль 2. Стрибки терцієвих тонів. Каденції та їх види.

Кадансовий квартсекстакорд.

Тема 3. Стрибки терцієвих тонів.

Тема 4. Каденції та їх види. Кадансовий квартсекстакорд.

Змістовий модуль 3. Секстакорди та квартсекстакорди.

Тема 5. Секстакорди головних тризвуків, їх будова, розташування, правила голосоведіння.

Тема 6. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди, їх будова, розташування, правила голосоведіння.

Змістовий модуль 4. Повна функціональна система мажору й гармонічного мінору

Тема 7. Домінантовий септакорд. Тризвуки та сектакорди субдомінантової групи. Септакорди субдомінанти та сьомого ступеня. Менш вживані акорди домінантової групи.

Тема 8. Акорд подвійної домінанти. Відхилення. Хроматична система. Модуляції.

Модуль «Аналіз музичних творів»

Змістовий модуль 1. Загальні основи аналізу музичних творів

Тема 1. Завдання та зміст дисципліни «Аналіз музичних творів». Вихідні поняття.

Тема 2. Структурна організація музичної мови. Період.

Змістовий модуль 2. Прості форми та складні форми

Тема 3. Прості форми. Проста 2-частинна форма. Проста 3-частинна форма.

Тема 4. Складні форми. Складна 3-частинна форма. Складна 2-частинна форма. Складні багаточастинні форми.

Змістовий модуль 3. Рондо. Варіаційні форми

Тема 5. Рондо. Історично-стильові риси форми рондо.

Тема 6. Варіаційні форми. Різновиди варіаційних форм.

Змістовий модуль 4. Сонатна форма. Циклічні форми. Вільні та мішані форми

Тема 7. Сонатна форма та її структура. Варіантні видозмінення сонатної форми.

Тема 8. Циклічні форми та їх різновиди. Вільні та мішані форми.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль «Гармонія»												
Змістовий модуль 1. Тризвуки головних ступенів												
Тема 1. Гармонія як навчальна дисципліна. Функціональна система головних тризвуків.	7	2				5	7	1				6
Тема 2. Гармонізація мелодії та баса тризвуками головних ступенів. Переміщення тризвуків зі зміною розташування.	8		2			6	8		1			7
Разом за змістовим модулем 1	15	2	2			11	15	1	1			13
Змістовий модуль 2. Стрибки терцієвих тонів. Каденції та їх види. Кадансовий квартсекстакорд.												
Тема 3. Стрибки терцієвих тонів	7		2			5	7		1			6
Тема 4. Каденції та їх види. Кадансовий квартсекстакорд.	8	2	2			4	8	1	1			6
Разом за змістовим модулем 2	15	2	4			9	15	1	2			12
Змістовий модуль 3. Секстакорди та квартсекстакорди.												
Тема 5. Секстакорди головних тризвуків, їх будова, розташування, правила голосоведіння.	7	2	2			3	7	1	1			5
Тема 6. Прохідні та допоміжні квартсекстакорди, їх будова, розташування, правила голосоведіння.	8	2	2			4	8	1				7

Разом за змістовим модулем 3	15	4	4			7	15	2	1			12
Змістовий модуль 4. Повна функціональна система мажору й гармонічного мінору												
Тема 7. Домінантовий септакорд. Тризвуки та сектакорди субдомінантової групи. Септакорди субдомінанти та сьомого ступеня. Менш вживані акорди доміантової групи.	7	2				5	7					7
Тема 8. Акорд подвійної доміаннти. Відхилення. Хроматична система. Модуляції.	8					8	8					8
Разом за змістовим модулем 4	15	2				13	15					15
Модуль «Аналіз музичних творів»												
Змістовий модуль 1. Загальні основи аналізу музичних творів												
Тема 1. Завдання та зміст дисципліни «Аналіз музичних творів». Вихідні поняття.	7	2				5	7	1				6
Тема 2. Структурна організація музичної мови. Період.	8		2			6	8		1			7
Разом за змістовим модулем 1	15	2	2			11	15	1	1			13
Змістовий модуль 2. Прості форми та складні форми												
Тема 3. Прості форми. Проста 2-частинна форма. Проста 3-частинна форма.	7		2			5	7		1			6
Тема 4. Складні форми. Складна 3-частинна форма. Складна 2-частинна форма. Складні багаточастинні форми.	8	2	2			4	8	1	1			6
Разом за змістовим	15	2	4				15	1	2			12

модулем 2												
Змістовий модуль 3. Рондо. Варіаційні форми												
Тема 5. Рондо. Історично-стильові риси форми рондо.	7	2				5	7					7
Тема 6. Варіаційні форми. Різновиди варіаційних форм.	8	2	2			4	8	1				7
Разом за змістовим модулем 3	15	4				9	15	1				14
Змістовний модуль 4. Сонатна форма. Циклічні форми. Вільні та мішані форми												
Тема 7. Сонатна форма та її структура. Варіантні видозмінення сонатної форми.	7	2	2			3	7	1	1			5
Тема 8. Циклічні форми та їх різновиди. Вільні та мішані форми.	8					8	8					8
Разом за змістовим модулем 4	15	2	2			11	15	1	1			13
Усього годин	120	20	20			80	120	8	8			104

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Гармонія як навчальна дисципліна. Функціональна система головних тризвуків.	2	1
2	Каденції та їх види. Кадансовий квартсектакорд.	2	1
3	Сектакорди головних тризвуків, їх будова, розташування, правила голосоведіння.	2	1
4	Прохідні та допоміжні квартсектакорди, їх будова, розташування, правила голосоведіння.	2	1
5	Домінантовий септакорд. Тризвуки та сектакорди субдомінантової групи. Септакорди субдомінанти та сьомого ступеня. Менш вживані акорди домінантової групи.	2	
6	Завдання та зміст дисципліни «Аналіз музичних творів». Вихідні поняття.	2	1
7	Складні форми. Складна 3-частинна форма. Складна 2-частинна форма. Складні багаточастинні форми.	2	1
8	Рондо. Історично-стильові риси форми рондо.	2	
9	Варіаційні форми. Різновиди варіаційних форм.	2	1

10	Сонатна форма та її структура. Варіантні видозмінення сонатної форми.	2	1
	Разом	20	8

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Гармонізація мелодії та баса тризвуками головних ступенів. Переміщення тризвуків зі зміною розташування.	2	1
2	Стрибки терцієвих тонів	2	1
3	Каденції та їх види. Кадансовий квартсекстакорд.	2	1
4	Секстакорди головних тризвуків, їх будова, розташування, правила голосоведіння.	2	1
5	Прохідні та допоміжні квартсекстакорди, їх будова, розташування, правила голосоведіння.	2	
6	Структурна організація музичної мови. Період.	2	1
7	Прості форми. Проста 2-частинна форма. Проста 3-частинна форма.	2	1
8	Складні форми. Складна 3-частинна форма. Складна 2-частинна форма. Складні багаточастинні форми.	2	1
9	Варіаційні форми. Різновиди варіаційних форм.	2	
10	Сонатна форма та її структура. Варіантні видозмінення сонатної форми.	2	1
	Разом	20	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Гармонія як навчальна дисципліна. Функціональна система головних тризвуків.	5	6
2	Гармонізація мелодії та баса тризвуками головних ступенів. Переміщення тризвуків зі зміною розташування.	6	7
3	Стрибки терцієвих тонів.	5	6
4	Каденції та їх види. Кадансовий квартсекстакорд.	4	6
5	Секстакорди головних тризвуків, їх будова, розташування, правила голосоведіння.	3	5
6	Прохідні та допоміжні квартсекстакорди, їх будова,	4	7

	розташування, правила голосоведіння.		
7	Домінантовий септакорд. Тризвуки та сектакорди субдомінантової групи. Септакорди субдомінанти та сьомого ступеня. Менш вживані акорди доміантової групи.	5	7
8	Акорд подвійної доміаннти. Відхилення. Хроматична система. Модуляції.	8	8
9	Завдання та зміст дисципліни «Аналіз музичних творів». Вихідні поняття.	5	6
10	Структурна організація музичної мови. Період.	6	7
11	Прості форми. Проста 2-частинна форма. Проста 3-частинна форма.	5	6
12	Складні форми. Складна 3-частинна форма. Складна 2-частинна форма. Складні багаточастинні форми.	4	6
13	Рондо. Історично-стильові риси форми рондо.	5	7
14	Варіаційні форми. Різновиди варіаційних форм.	4	7
15	Сонатна форма та її структура. Варіантні видозмінення сонатної форми.	3	5
16	Циклічні форми та їх різновиди. Вільні та мішані форми.	8	8
	Разом	80	104

8. Методи навчання

Розповідь, пояснення, бесіда, проблемний виклад, демонстрація мультимедійних матеріалів, виконання практичних завдань і вправ, робота з літературою.

9. Методи контролю

Усний контроль (індивідуальне фронтальне і комбіноване опитування); письмовий контроль (колективні та індивідуальні завдання з гармонізації мелодії та басу); тестовий контроль. Екзаменаційний контроль.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти впродовж семестру відбувається за накопичувальною системою на основі внутрішньої університетської 100-бальної шкали.

Кожний модуль навчального курсу оцінюється окремо, загальна оцінка вираховується як середнє арифметичне підсумкових балів, отриманих з «гармонії» та «аналізу музичних творів». Якщо принаймні за один із цих модулів здобувач освіти отримує нижче 50-ти балів, результати вивчення усього курсу вважаються незадовільними, що зумовлює необхідність його повторного складання, або повторного проходження.

Сума набраних балів переводиться у національну 4-бальну шкалу та окремо конвертується в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
78-89	B	добре	
65-77	C		
58-64	D	задовільно	
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти за модулем «Гармонія»:

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
6*	6	6	6	6	6	7	7	50
								100

*вказується максимальний бал

Накопичувальна система балів за темами 1-6

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Знання теоретичного матеріалу (за результатами усного опитування і тестового контролю)	від 0 до 1
2.	Гра на фортепіано гармонічної послідовності акордів	від 0 до 1
3.	Виконання письмових завдань з гармонізації мелодії та басу	Від 0 до 4
	Всього	від 0 до 6

Накопичувальна система балів за темами 7-8

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Знання теоретичного матеріалу (за результатами усного опитування і тестового контролю)	від 0 до 1
2.	Гра на фортепіано гармонічної послідовності акордів	від 0 до 1
3.	Виконання письмових завдань з гармонізації мелодії та басу	Від 0 до 5
	Всього	від 0 до 7

Оцінювання МКР

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відповіді на тестові питання	від 0 до 25
2.	Виконання контрольної письмової задачі	від 0 до 25
	Всього	від 0 до 50

Контрольні заходи проводяться після проходження кожної теми і передбачають усну або письмову перевірку знання теоретичного матеріалу, виконання письмових завдань з гармонії, гра на фортепіано гармонічних послідовностей, виконання письмових завдань в межах аудиторної та самостійної роботи.

Модульна контрольна робота складається з відповідей на тестові питання та виконання контрольної письмової задачі з гармонізації мелодії.

Розподіл балів, які отримують студенти за модулем «Аналіз музичних творів»:

Поточне тестування та самостійна робота								МКР	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
6*	6	6	6	6	6	7	7		

Накопичувальна система балів за темами 1–6

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Знання теоретичного матеріалу (за результатами усного опитування і тестового контролю)	від 0 до 2
2.	Виконання усних завдань з аналізу музичних творів	від 0 до 2
3.	Виконання письмових завдань з аналізу музичних творів	від 0 до 2
	Всього	від 0 до 6

Накопичувальна система балів за темами 7–8

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Знання теоретичного матеріалу (за результатами усного опитування і тестового контролю)	від 0 до 2
2.	Виконання усних завдань з аналізу музичних творів	від 0 до 2
3.	Виконання письмових завдань з аналізу музичних творів	від 0 до 3
	Всього	від 0 до 7

Оцінювання МКР

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відповіді на тестові питання	від 0 до 25
2.	Виконання практичного завдання з аналізу музичних творів	від 0 до 25
	Всього	від 0 до 50

Контрольні заходи проводяться після проходження кожної теми і передбачають усну або письмову перевірку знання теоретичного матеріалу, виконання усних і письмових завдань з аналізу музичних творів в межах аудиторної та самостійної роботи.

Модульна контрольна робота складається з відповідей на тестові питання та виконання практичного завдання з аналізу музичних творів.

11. Методичне забезпечення

Друковані та електронні методичні і нотні матеріали, аудіо- та відео-записи. Персональний комп'ютер з програмами для запису та редагування музичних творів.

12. Рекомендована література

Базова

1. Вознюк П. Т., Поляковська С. П. Гармонія : навчально-методичний посібник з мелодіями для гармонізації. Вінниця : Нова Книга, 2018. 144 с.
2. Скоромний В.П. Аналіз музичних творів : практикум. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 78 с.

Допоміжна

1. Аналіз музичних творів : навчальний посібник для мистецьких закладів I-II рівнів акредитації / Бортнік А.С., Музичук І.В., Пастуханова Н.В., Чайковська О.В. : РДГУ, 2011. 138с.

2. Бородай М.В., Сивик О.Б. Теорія музики в системі професійної музичної освіти : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 56 с.
3. Дубінець І. В. Гармонія (модульний курс) : навчальний посібник. Донецьк : ЛАНДОН-ХХІ, 2012. 252 с.
4. Дубінін І. Гармонія: в 2 ч. Київ : Музична Україна, 1981. Ч.1, 1981. 135 с; Ч. 2. 1981. 173 с.
5. Лемішко М. М. Гармонія. Вінниця: Нова книга, 2010. 224 с.
6. Матвеева О.В. Навчальний посібник «Поліфонія» (за кредитно-трансферною системою). Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2014. 181 с.
7. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики. Київ, 2004. 303 с.
8. Способин И. Музыкальная форма. Москва : Музыка, 2007. 400с.
9. Учебник по гармонии / И. Дубовский, С. Евсеев, И. Способин, В. Соколов. Москва : Музыка, 2007. 480 с.
10. Шип С.В. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
11. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми). Тернопіль : СМП «АСТОН», 1999. 208 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://dspace.bdpu.org/>
2. <https://library.bdpu.org/>
3. http://lib.mdpu.org.ua/load/myzika/holopov_harmonia.htm
4. <http://www.musicfancy.net/uk/music-theory-ua/musical-analysis-ua>
5. <https://www.musicaneo.com/>
6. <http://www.musicfancy.net/uk/sheet-music-archive-ua>
7. <http://www.nbu.gov.ua>
8. <http://notes.tarakanov.net/study.htm>
9. <http://www.sheetmusicarchive.net/>
10. <http://www.twirpx.com/file/322295/>
11. <http://www.twirpx.com/file/601569/>